

БЪЛГАРСКА СЪДИЙСКА АСОЦИАЦИЯ

гр. София, e-mail: bgjudges@abv.bg

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

От
БЪЛГАРСКА СЪДИЙСКА АСОЦИАЦИЯ

По к.д. № 1/2024 г. и к.д.№2/2024г.
на Конституционния съд на Република България.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл.150, ал.1, пр.1, вр. чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България (КРБ), вр. чл.12, ал.1, т.2 от Закона за Конституционния съд (ЗКС) е направено искане за обявяване на противоконституционност на всички параграфи на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, внесен от 166 народни представители от парламентарните групи ГЕРБ-СДС, ППДБ и ДПС на 28.07.2023 г. в деловодството на Народното събрание със сигнатура 49-354-01-83 и приет на трето гласуване на 20.12.2023 г., обнародван в Държавен вестник /ДВ/ в брой 106/22.12.2023г. Изразено е становище, че той противоречи на основни принципи, установени в Основния закон като основополагащи за изграждането и функционирането на обществено-политическата организация на държавата - народен суверенитет, разделение на властите, правова държава.

Българска съдийска асоциация намира искането за основателно. Съображенията за това са следните:

Законопроектът за изменение на Конституцията страда от съществени пороци, поради липса на мотиви, липса на обществено обсъждане и изключително бързата процедура, по който бе приет закон, засягащ устройството на държавата и взаимодействието между властите и институциите.

За изменението на чл. 23 от Конституцията се твърди, че с предлаганата промяна се акцентира върху утвърждаване на образованието, науката и културата и опазването на културно историческото. Напълно неясно е, какво в настоящата редакция на текста не отразява тези цели и защо е необходима промяната.

В мотивите към законопроекта се прави опит да се обоснове предлаганата структурна реформа на съдебната власт и на правомощията на прокуратурата, която да

гарантирала независимо и справедливо правосъдие. Накратко са описани предлаганите промени. С тях, според вносителите, се укрепвала независимостта на съдиите, които получавали възможност за реално самоуправление в един реконструиран Висш съдебен съвет при зачитане на публичния интерес. По този начин се изпълнявали стандарти за независимо администриране на съдебната власт, установени от Венецианската комисия на Съвета на Европа. За да се ограничи директното политическо влияние, членовете на ВСС, избирани от парламентарната квота, не трябвало да са действащи политици а гражданска/обществена квота. Реформата на прокуратурата гарантирала нейната отчетност пред обществото. Създавал се специален механизъм за разследване на главния прокурор - от специален прокурор, който е заемал длъжността съдия в наказателна колегия на върховно или апелативно ниво до момента на назначаването. Ограничавали се функциите на прокуратурата само до функции в рамките на наказателния процес с отпадане на общия надзор за законност по отношение актове и действия на държавните органи. Със законопроекта се създавали гаранции, че прокуратурата ще бъде институция, защитаваща обществения интерес, публично отчетна и отговорна, а не репресивен инструмент срещу бизнес и политически опоненти. Създаването на самостоятелен Прокурорски съвет, доминиран от представителите на парламентарната (обществената) квота, било гаранция срещу концентрацията на власт в институцията на Главния прокурор, вкл. и по отношение на кариерните и дисциплинарните правомощия спрямо прокурорите. Въвеждали се реални механизми за търсене на отговорност и отчетност по отношение на главния прокурор чрез намаляване на мандата на 5 години, чрез процедурата за назначаване от Прокурорския съвет по инициатива на трима членове на Прокурорския съвет и на министъра на правосъдието след публично изслушване. Въвеждала се и процедура за независимо разследване на главния прокурор, в съответствие с решение на Европейския съд по правата на човека. Фокусирането на прокуратурата само върху функциите в наказателния процес следвало да ограничи възможностите за произволно упражняване на властта и да повиши ефективността на държавното обвинение.

Тези аргументи са изложени, като мотиви за извършваната промяна. По същество – това е липса на мотиви. В така на наречените „мотиви“ е преразказано съдържанието на предлаганите промени. Не е налице анализ на настоящото състояние, нито на начина, по който предлаганите промени биха довели до декларативно посочената цел – повишаване самостоятелността на съда и отчетност на прокуратурата. Абсурдно е да се твърди, че се цели „отчетност“ на прокуратурата с тези промени. Думата отчетност - произтича от даване на отчет, т.е. - предоставяне на информация. Подробното описание на промените в мотивите води до извод, че се постига поставяне на състава на кадровия орган на прокуратурата – Прокурорския съвет, в зависимост от волята на мнозинството в Народното събрание, което ги е избрало. Прокурорският съвет не просто събира информация, т.е. не е отчетен орган на Главния прокурор и на всички прокурори, а взема всички решения, свързани с назначаване, преместване, повишаване, избор на административни ръководители, заплащане на конкретните прокурори и следователи,

Неоснователно е твърдението, че с тези промени се цели спазване на стандарти и препоръки на Венецианската комисия, доколкото е общоизвестно негативното становище на Венецианската комисия по проекта за промени в Конституцията, наблягащо на липсата на мотиви и оценка на въздействие. Венецианската комисия обръща внимание на това, че промяната или приемането на конституция не е същото като промяна на закон, но всяко предложение за промяна трябва изрично да посочва причините, които стоят в основата на предложенията. Подчертава, че законотворчеството не е само акт на политическа воля, но и рационално упражнение, че не е възможен смислен обществен дебат, ако не се излагат причините за дадена политика. Констатира, че инициативата за промяна на Конституцията е изненада за широката общественост и за конституционните експерти и не е предшествано от обществен дебат. Изразява становище, че конституционните изменения трябва да се основават на „широк консенсус между политическите сили и в рамките на гражданското общество. Мотивите към законопроекта в това становище са наречени „кратка обяснителна бележка“, която повтаря същността на някои от измененията, без да посочва причините, поради които тези изменения са необходими, или да се прави каквато и да е оценка на тяхното потенциално въздействие. Констатира се, че много поправки дори не са посочени в мотивите. Според Венецианската комисия съществуващата обяснителна бележка не обяснява съображенията зад всяко предложение и следователно е неадекватна за целите си. Тя изразява съжаление, че стартирането на конституционната реформа не е било предшествано от подходящ обществен дебат и че причините за всички изменения не са били обяснени достатъчно. Венецианската комисия обръща внимание и на това, че реформата има за цел да обърне тенденцията и да намали правомощията и влиянието на главния прокурор, но тя създава риск от политическо влияние върху прокуратурите. Освен това изразява съмнение, че съставът на Прокурорския съвет може да осигури експертните познания, необходими за изпълнение на задачите му, предвид малкия брой професионалисти, представени в предложения нов състав.

За промените, свързани със служебното правителство, в мотивите е записано, че институтът на служебното правителство е предвиден в Конституцията като изключение от парламентарния модел на управление, за да действа за кратък период от време в ситуация на парламентарна криза и да осигури непрекъсваемост в упражняването на функциите на изпълнителната власт, като в същото време сваля политическото напрежение и доведе до успокояване на политическата обстановка. То не подлежало парламентарен контрол. Последователните парламентарни кризи от 2021-2023г., довели до назначаване на няколко поредни служебни правителства, поставяли въпроса за повече гаранции за непрекъсваемост на работата на парламента. След това са разказани предлаганите промени. Липсва каквато и да е мотивировка за необходимостта от изменение на описания институт, което е констатирано и в становището на Венецианската комисия. Няма и оценка на въздействието на промените.

По отношение изменението за забраната да се избират лица с двойно гражданство на висши държавни длъжности са изложени мотиви, че се прави с цел недопускане на

дискриминация на българските граждани, които имат и друго гражданство и с цел използване на техния капацитет. Не е налице оценка на възможността промяната на тази разпоредба да влезе в конфликт с принципа на суверенитет на Българската държава, предвид възможността на такива длъжности да бъдат избрани лица – граждани на държава, с която България е във влошени отношения. Съответно – липсва оценка на въздействието на тази промяна, което е равносилно на липса на мотиви.

Изложеното сочи на това, че по същество липсват мотиви в законопроекта относно необходимостта от описаните реформи. Предвид изложеното, намираме, че целият законопроект противоречи на принципа на правовата държава, залегнал в чл.4, ал.1 от Конституцията, поради липса на мотиви, оценка за въздействие, липса на обществено обсъждане и извършената процедура по скоростни гласувания в изключително кратък срок между тях.

Изискването за излагане на мотиви е следствие на принципа на върховенство на закона(чл. 4, ал. 1 от Конституцията), което налага при изработване и приемане на нормативен акт да се зачитат на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност.

В случая само формално е приложен документ, който е наречен „Мотиви“. Те не отговарят на нито един от горепосочените критерии и не дават никаква яснота, защо се прави промяната и какво се очаква да се постигне. Този порок засяга всички параграфи на закона и само на това основание той следва да се отмени, като издаден в противоречие с чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

Част от приетите текстове противоречат на Конституцията и следва да бъдат отменени и на следните конкретни основания:

Относно текстовете, свързани с президентската институция, мандата на парламента и служебното правителство:

С § 2. чл. 64 е изменен и допълнен. Изменението на чл. 64 КРБ е в нарушение на принципите на правовата държава (чл. 4, ал. 1) и на народния суверенитет, прогласен в чл.1, ал. 2 КРБ. Изцяло споделяме изложените в искането аргументи. Властническите правомощия на Народното събрание възникват от деня на избора, който делегира власт на парламента. Това изменение води до промяна в установената с чл. 1, ал. 1 КРБ форма на държавно управление. На основание чл. 158, т. 3 КРБ такава промяна е от изключителната компетентност на Велико народно събрание и не може да се приеме от Обикновено НС.

С § 3. в чл. 65, ал. 1 се създава изречение второ: „За народен представител може да бъде избран български гражданин, който има и друго гражданство, когато е живял последните осемнадесет месеца в страната.“ С тази промяна, разрешаваща избор на лице с двойно гражданство в българския парламент се застрашава един от основните принципи, върху които е изграден действащият конституционен модел на държавата - принципът на държавния суверенитет. Тя засяга формата на държавно управление и нарушава принципа на правовата държава, закрепен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията и

разпоредбата на чл.158, ал.3 от Конституцията и може да бъде направена само от Велико Народно събрание, а не и от обикновено. Изцяло подкрепяме изложените в искането аргументи. В допълнение на цитираните решения на КС искаме да подчертаем, че в Решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. на КС изрично е предвидено, че *„Определеният от Конституцията ред за формиране на основните конституционни институции е един от факторите, които установяват необходимия и желан баланс помежду им“*, следователно съществените промени, които засягат начина на формиране на Народното събрание, Министерски съвет и правилата за избор на президента са от компетенциите единствено на Велико народно събрание. Промяната, разрешаваща да бъдат избирани в Народното събрание и Министерски съвет лица с двойно гражданство, е именно такава съществена промяна на начина на формиране на основните конституционно установени институции, в случая на Народното събрание. Освен това, изискването кандидата да е живял последните осемнадесет месеца в страната въвежда ограничения пред българските граждани, които не са предвидени от Великото народно събрание, т.е., отново променя съществено правилата за конституиране на основна конституционна институция и се ограничава основно правото на българските граждани, които нямат друго гражданство, навършили са 21 години, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода – правото да бъдат избирани като народни представители. Промяната засяга формата на държавната власт и може да се извърши единствено от Велико народно събрание.

С § 5. В глава трета се създава чл. 91Б, съгласно който - ал.(1) Народното събрание спазва принципите на откритост, прозрачност, публичност и обоснованост при избора на членове на органи, които изцяло или частично се избират от него, за да гарантира тяхната независимост.(2) Решенията за избор се приемат с мнозинство две трети от всички народни представители, когато това е предвидено със закон."

Подкрепяме становището в искането, че разпоредбата на чл. 91, ал. 2 КРБ противоречи на чл. 81, ал. 2 КРБ. В нея изрично е предвидено, че квалифицирано мнозинство за приемане на актове от НС може да се установи само от самата Конституция и не се съдържа конституционна делегация НС със закон да може да предвижда такова мнозинство. Поради това разпоредбата на чл. 91Б, ал. 2 КРБ освен, че няма правно основание за създаването си и не е мотивирана, е в пряко противоречие с чл. 82, ал. 2 КРБ. Подобно противоречие в самия основен закон създава правна несигурност, недопустимо е и противоречи на принципа на правовата държава – чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

С § 7. в чл. 99 се правят изменения и допълнения, с които се отнема се правомощието на президента да назначава служебно правителство при условията на оперативна самостоятелност. Прави се опит за заобикаляне на Решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. на Конституционния съд, като не се отменя директно това правомощие, а се предвижда механизъм, при който президентът назначава служебен министър-председател измежду точно определени фигури, които се назначават от парламента и се въвежда негово задължение да назначи предложеното от него

правителство. В предходните редакции на нормата бе предвидено изрично, че при невъзможност Народното събрание да излъчи правителство се назначава служебно правителство, посочено от президента – чл. 99, ал. 5. Тази норма регламентира конституционно предвидена функция на конституционен орган – Президента на републиката, която възниква по изключение, когато избраните народни представители не могат да формират мнозинство с единни възгледи за начина на управление на държавата и състава на органите, които да я управляват, т.е. не е налице мнозинство, получило необходимите гласове от българския народ. В този случай като форма на баланс между конституционно установените органи, на Народното събрание е отнето правото да излъчи правителство и то е прехвърлено на президента на републиката, като Конституцията го оправомощава по собствена преценка да излъчи състава на кабинета. Президентът на републиката е орган, избран пряко от народа, единственият в тази ситуация, който е получил необходимите гласове и има необходимата представителност за да прецени кого следва да овласти да състави правителство и състава на кабинета, който да управлява държавата до провеждане на нови избори.

Разпоредбите за назначаване на служебното правителство са част от определения от Конституцията ред за формиране на основна конституционна институция, както и регламентират дейността и правомощията на друга такава - президента, установяващи необходимия и желан баланс между правомощията на президента и Народното събрание. Тази промяна е в правомощията единствено на Велико народно събрание. С изменението ѝ се наруши принципа на правовата държава – чл. 4, ал. 1 от Конституцията и чл. 158, т. 3 от Конституцията.

В противоречие с основни конституционни принципи е и чл. 99, ал. 7 КРБ. Изцяло поддържа становището в искането, че според Решение №3 от 2003 г. на КС предвиденото ограничение на правомощията на конституционен орган, какъвто безспорно е и служебното правителство, представлява промяна на държавното управление, тъй като се ограничават възложени на този орган правомощия от самия Основен закон. В допълнение считаме, че нормата противоречи и на принципите на чл. 4, ал. 1 от Конституцията, доколкото се въвеждат ограничения в компетентността на конституционен орган със закон. Служебното правителство, като конституционно уреден орган, притежава всички правомощия на Министерски съвет, уредени в Глава Пета на Конституцията. Основният закон не предвижда ограничения на правомощията му. От което следва, че със закон могат само да се доразвиват тези правомощия, но не и да се ограничават. Освен на чл. 4, ал. 1, тази норма противоречи и на чл. 5, ал. 1 и 2 от Конституцията. Подобни противоречия в основния закон са недопустими, създават правна несигурност и възможност за злоупотреби.

С § 8. В чл. 102, ал. 3, т. 3 се отменя. Поддържа становището на вносителя на искането, че тази отмяна засяга мандата на НС и премахване на възможността за предсрочното му прекратяване, при условията на невъзможност да излъчи правителство. Съгласно решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. на Конституционния съд, промяна, която засяга мандата на конституционно-установени органи, без значение дали

реално го намалява или удължава, е в прерогативите единствено на Велико народно събрание. Нормата противоречи и на принципа на върховенство на закона - чл. 4, ал. 1 и на чл. 158, т. 3 от Конституцията.

С §9. В чл. 110 думата "само" се заличава, а накрая се добавя „като условието по чл. 65, ал. 1, изречение второ не се прилага“. Доколкото отпадането на ограничението за двойно гражданство за членовете на МС е идентично по същността си с това за народните представители, изложените аргументи за противоконституционността на чл. 65, ал. 1, изречение второ Конституцията на Република България са относими и тук.

Относно текстовете, отнасящи се до промените в съдебната власт

С въведените конституционни промени бе променен статут на съдиите, прокурорите и следователите, бе разделен Висшия съдебен съвет и на правомощията му. Промените са въведени с § 10, § 4., §14, § 15, § 16, § 17 от Закона за изменение и допълнение на КРБ

По същество с тези промени се отрича възприетия от Великото Народно събрание модел на съдебната власт, като единна независима власт, включваща съдии, прокурори и следователи, с еднаква конституционна защита и статут. Придава се по-специална роля на съда, като основен носител на съдебната власт, което засега е доразвито в разпоредбите за мандатите на Председателите на ВКС и ВАС и на Главния прокурор, за когото е предвиден различен мандат.

Висшият съдебен съвет се разделя на два самостоятелни органа – Висш съдебен съвет и прокурорски съвет. Отнемат се правомощия на ВСС по отношение на прокурори и следователи и се предвижда, че председателите на ВАС и ВКС се избира от ВСС, в който не участват представители на прокуратурата и следствието. Създава нов орган – Прокурорски съвет, без конституционна регламентация, с правомощия за назначаване, повишаване, преместване на прокурори и следователи и се предвижда негово правомощие за назначаване на Главния прокурор, както и в областта на бюджетите на прокуратурата и следствието, като по същество се създава нов орган в съдебната система и се дава числен превес на членовете на прокурорския съвет, избрани от Народното събрание пред професионалната квота, избрана пряко от прокурорите.

По същество с тези промени се закрива Висшият съдебен съвет, така както е създаден и уреден в конституцията от Великото народно събрание, като единен орган на съдебната власт и се създават два нови органа с различен начин на конституиране, състав и функции, както и начин на взаимодействие помежду си. Съгласно решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. на Конституционния съд такава промяна е в правомощията единствено на Велико народно събрание.

С регламентация на начина по който се формира Прокурорския съвет, законодателната власт, чрез избраните от нея представители в него придобива възможността да назначава, освобождава, премества, повишава и наказва прокурорите и следователите в страната, т.е. добива значителен контрол върху магистратите, които ръководят наказателното производство в досъдебната фаза, повдигат и поддържат

обвинението пред съда, както и провеждат разследване, включително на престъпления, извършени от властта. По този начин, те реално придобиват възможност за контрол не само в досъдебната фаза на наказателното производство, но и в съдебната, тъй като съдът се произнася единствено по обвинителни актове, внесени от прокуратурата след проведено разследване.

Освен това, докато има забрана за членове на Прокурорския съвет да се избират от Народното събрание прокурори и следователи, то няма ограничение всичките 6 члена, които са мнозинство в съвета, да бъдат адвокати. Следва да се има предвид, че обичайно прокурорите и адвокатите са страни в наказателния процес с противоположни интереси – прокурорът обвинява, а адвокатът е защитник на обвиняемите/подсъдимите. От това следва, че с предлаганите промени, се създават предпоставки едната от страните в наказателния процес да се постави в кадрова зависимост от другата, което е пряко противоречие с принципа за независимостта на българските магистрати, част от които са прокурорите и следователите и поставя под съмнение възможността на държавата да осигури справедлив процес. Такъв, без независимо разследване и обвинение е невъзможен.

Несъстоятелни са мотивите, че не се създава зависимост на едната страна в процеса от другата, тъй като по време на мандата си членовете на ВСС няма да упражняват адвокатска професия. Същото е валидно и за членовете на Прокурорския съвет, които са избрани от прокурорската квота. По време на мандата си те не упражняват прокурорски функции. Запазването на статута им на магистрати е единствено свързан с правото им да бъдат възстановени след края на мандата в Съдебната власт. Същото е положението и на адвокатите, които ще станат членове на бъдещия Прокурорски съвет. След края на мандата си те най-вероятно ще се върнат към професията, която са упражнявали преди това и с която е свързан живота, контактите и доходите им. Неясно е защо при това положение, се създават предпоставки едната страна в процеса - прокуратурата, да се постави в кадрова зависимост от представители на другата, с която най-често имат противоречиви интереси. Изложените мотиви не изясняват причините за това. В тях се говори за отчетност на прокуратурата, но кадровият орган на съдебната власт има много по-широки и съществени правомощия от приемане на отчетите на органите на съдебната власт, които са свързани с контролиране на назначаването, преместването, повишаването, атестирането, дисциплинарната дейност и определяне на възнагражденията на магистратите.

С разпоредбите се закрива Висшият съдебен съвет – конституционно установен орган на съдебната власт, така както е създаден и уреден в Конституцията от Великото народно събрание и се създават два нови органа с различен начин на конституиране, състав и функции, както и начин на взаимодействие помежду си, която промяна може да бъде извършена единствено от Велико народно събрание. Нарушава се принципа на върховенство на правото (чл. 4, ал. 1 от Конституцията) и независимостта на съдебната власт (чл. 117 от Конституцията), като се предоставя възможност за пряк кадрови контрол от страна на политиците, които са част от законодателната власт и свързаната с нея –

изпълнителна, върху прокуратурата и следствието, и за косвен върху резултатите от наказателното производство в България.

Нарушава се независимостта на Съдебната власт и поради превеса на броя на избраните от Народното събрание членове на Прокурорския съвет, с което се създават предпоставки за кадрова зависимост на прокурорите в България от представители на адвокатската професия, с които често имат противоречиви интереси в наказателния процес.

Нарушава се баланса между трите власти и се поставя под съмнение възможността в Държавата да се проведе наказателно производство срещу лица от действащата власт.

Описаните промени представляват промяна на формата на държавно управление. В този смисъл се е произнесъл Конституционния съд в решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. : „*Неразривно свързано с формата на държавно управление, която би се променила, е и ако се променят структурата, формирането и функциите на звената от съдебната система и статутът на нейните органи, включително висшите конституционно установени длъжности. Така ще е например при сливане на Върховния касационен съд с Върховния административен съд. Промяна е също така, ако например председателите на Върховния касационен и на Върховния административен съд или главният прокурор се избират от Народното събрание или се назначават от неговия председател или от Министерския съвет, а съдиите, прокурорите и следователите се назначават, преместват, повишават или уволняват не от Висшия съдебен съвет, а от друг орган*“.

С промените в Конституцията се въвеждат промени в статута на Прокуратурата и Главния прокурор, с §11, с който се изменя чл.126 от Конституцията и § 1, предвиждащ промяна в член 128 от Конституцията

С изменението на чл.126 от Конституцията се предвижда, че структурата на прокуратурите е в съответствие с тази на съдилищата, които разглеждат наказателни дела. С това изменение се променя и формирането на звено на съдебната система(прокуратурата) и по същество се създава нова система на прокурорските органи, като директно се закрива прокуратурата при Върховния административен съд. Промяната е в компетенциите единствено на Велико народно събрание, съгласно Решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. на Конституционния съд.

С изменението на чл. 127, т. 5 и 6 от Конституцията отпада възможността на прокуратурата да предприема действия за отмяна на незаконосъобразни актове и се ограничава възможността ѝ да участва в административни и граждански дела до случаите за защита на правата и законните интереси на малолетни и непълнолетни и за защита на значим обществен интерес на лица, които се нуждаят от закрила. Директно отпада уредено със създаването на Конституцията от Великото народно събрание основно правомощие на прокуратурата, свързано с установяване на баланс и контрол между съдебната и изпълнителната власт. Държавата се лишава от възможността да иска отмяна на незаконосъобразни актове, чрез органа, натоварен да следи за законността, съгласно същата разпоредба. По този начин, основното задължение на прокуратурата да

следи за законността, като общо понятие, а не само като функция в наказателното правораздаване, остава без съдържание, поради липса на механизъм за това. Силно се ограничава възможността на прокуратурата да участва в административни и граждански дела в защита интереса на държавата и обществото. Разпоредбите уреждат основна функция на конституционно установено звено на Съдебната власт и баланса между властите и държавните органи. Промяната е в компетенциите единствено на Велико народно събрание, съгласно Решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. На Конституционния съд.

С изменението на чл. 126, ал. 2 от Конституцията отпадат функциите на Главният прокурор да осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори. Директно отпада уредено със създаването на Конституцията от Великото народно събрание основно правомощие на конституционно установен орган, свързано с установяване на баланс и контрол между съдебната и другите власти и техните органи. Въпреки, че това правомощие привидно е насочено към вътрешната уредба на Прокуратурата на Република България, то е директно свързано с взаимодействието между Главния прокурор с другите власти и органите, чрез които осъществяват функциите си, доколкото прокуратурата като институция носи отговорност да следи за спазване на законността в държавата, включително и от всички административни органи, а правомощието по чл. 126, ал. 2 от Конституцията е единственото законно средство на висшия конституционен орган – Главния прокурор, да влияе на този процес. Разпоредбата урежда основна функция на основен конституционно установен орган, свързана с баланса между властите и между конституционно установените органи. Промяната е в компетенциите единствено на Велико народно събрание, съгласно Решение № 3 от 10.04.2003г. по к.д.№ 22 от 2002г. На Конституционния съд.

Предвидената възможност за обжалване на методическите указания на Главния прокурор пред ВАС е в пълно противоречие с принципите за независимост на прокуратурата в стадия на досъдебното производство на наказателния процес. Методическите указания са свързани с начина по който прокуратурата извършва разследването по наказателно дела и не може да подлежат на самостоятелен съдебен контрол, във от конкретното наказателно производство и на основания, различни от посочените в НПК, уреждащи съдебния контрол върху актовете на прокурора в досъдебното производство.

Предвид изложеното посочените изменения противоречат на принципите на върховенство на закона(чл. 4, ал. 1 от Конституцията) и на чл. 158, т. 3 от Конституцията.

С промените в Конституцията е променен и статутът на Главния инспектор и инспекторите при ИВСС, като с § 19 чл. 132а ал. 4 се изменя така: „(4) Главният инспектор и инспекторите могат да бъдат произбрани на същата длъжност само за още един мандат. След приключване на мандата те не могат да заемат длъжностите съдия, прокурор и следовател в продължение на две години и могат да се пенсионират по ред, определен със закон.“

Този текст е противоконституционен, като дискриминационен – води до необосновано препятстване на упражняването на конституционно гарантирано право на труд. Същият би ограничил съществено кръга от лицата, които биха се кандидатирали за членове на Инспектората на съдебната. Промяната противоречи на принципа на върховенство на правото- чл. 4, ал. 1 от Конституцията и на чл. 6, ал. 2 от Конституцията, според който всички граждани са равни пред закона

Предвид пълната липса на мотиви към целия законопроект, както и оценка за въздействието му, считаме, че и останалите текстове от ЗИД на КРБ следва да бъдат обявени за противоконституционни на основание чл. 4, ал. 1 от Конституцията – противоречие с принципа за Върховенство на закона.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По изложените съображения изразяваме становище, че искането за обявяване за противоконституционен целия закон следва да се уважи. Законът страда от най-тежките пороци – приет е от некомпетентен орган /обикновено, а не Велико народно събрание/, без мотиви, при нарушение на процедурата, разписана в самата Конституция.

03.04.2024г.

Гр.София

С уважение:

Д.Попова – Председател
на УС на БСА